

INIGO AZKONA

**Asier
Blas
Mendoza**

EHUKO
IRAKASLEA

Letonia, eredu okerra

EZ DIRA GUTXI bizi dugun krisi ekonomikoari aurre egiteko eredu baten bila dabil-tzanak: batzuek Islandian bilatu nahi dute irtenbidea, gabezia asko dituen kasu bat nabarmenki idealizatuz; beste batzuek, aldiz, bereziki murrizketak eta herztura ekonomikoa defendatzen dituztenek, Letonia goraipatu dute azkeneko hilabe-teetan. Bi urte dira “erreskatatutako” herrialde txiki honek langabezia-tasaren jaitsiera eta hazkunde ekonomiko esangu-ratsua erdietsi dituela barne debaluazio gogor baten ondoren, hau da, murrizke-ten eta soldata beherapenen politika muturrera eramanez.

Errealitatea, ordea, ez da arrosa kolo-rekoa. Bere hazkunde, litekeena da 2012an 2011ko %5,5 tasa errepikatzea, oraindik oso urrun dago erreku-peratzetik 2008-2010 hiru urtekoan pairatu zuen

%15era jaistea. Datu ofizialak ondo behatuta ikusiko dugu 2009ko urte amaieran, langabezia-tasak sabaia jo zue-nean, ia milioi bat zirela lan egiten zute-nak, baina orain kopurua 850.000 pertso-na ingurukoa baino ez da. Beraz, enplegua suntsitzen jarraitu dute.

Independentzia eskuratu zuenetik, Letoniako politika paradisu neoliberala bilakatu da. Ondorioz, bizitza-esperantza txikitu, pobrezia zabaldu eta emigrazioa ugaltu dira. Gauzak apenas aldatu dira ordutik, une hobeak (finantza burbuilari esker) edo txarragoak bizi arren, oro har, Letoniak urtero galdu du populazioa eta politika neoliberal berriak jarri ditu inda-rrean. Azken hauek ez dira gehiengoaren gustukoak, baina, herrialdea letoniar (2/3) eta eslaviar-letoniarren (1/3) artean bana-tuta dagoenez, hauteskundeak iristen diren bakoitzean letoniar etniakoek esku-mako alderdiei ematen diete botoa eta eslaviarrek ezkerrekoei, horregatik, Leto-nia da beti eskumako gobernua izan duen EBko herrialde bakarra. Borroka etniko-ak erabat desitxuratu du ezker-eskuin ardatza.

Oztopoak oztopo, letoniarrek estatu bat dute eta horri esker atzerrian dauden herritarrek beren nortasuna mantentzeko modua dute oraingoz. Nazionalismo banaleko elementu guztiek egiten dute beraien alde. Besteak beste, pasaportea, enbaxadak eta selekzio nazionalak dituzte identifikazio sentimentala bultzatzeko. Hori bai, sinboloez soilik ez da bizi nazio bat. Krisia hasi zenetik gazteen ia %40 atzerrira joan da lan egitera. Ez da harri-tzekoa, ingelesari esker, ia ama-hizkuntza bezain ongi hitz egiten dute, kanpora joan daitezke bizi-baldintza hobeak bilatzeko. Honen aurrean, demografoek ohartarazi dute letoniarrek lau belaunalditan desa-gertu daitezkeela. Izan ere, mundu globa-lizatu honetan nazio txikiek kontu handia-rekin ibili behar dute berain etorkizuna segurtatu nahi badute. Mugi-kortasun handiko garaiak dira hauek eta zure etxean bizi bal-dintza onak segurtatu ezean, ziplo hustu dakizuke. ■

Datu soil batek nahikoa izan beharko luke alarma guztiak pizteko: duela hogeita bi urte, independentzia aldarrikatu zuenean, ia 2,7 milioi herritar zituen Letoniak, egun ez da bi milioira iristen. Bestela adierazita, biztanleen %25a baino gehiago galdu du, gerra gogor eta lazgarria sufritu duen herrialde baten antzera.

%23ko atzerakada. Bidean, herrialdea injustuagoa bilakatzen ari da, aberats eta pobreen arteko distantziak handituta. Egoera hain da larria, bere etorkizuna zalantzan dagoela nazio bezala. Datu soil batek nahikoa izan beharko luke alarma guztiak pizteko: duela hogeita bi urte, independentzia aldarrikatu zuenean, ia 2,7 milioi herritar zituen Letoniak, egun ez da bi milioira iristen (azkeneko errol-dan artifizialki iritsi arazi zuten). Bestela adierazita, biztanleen %25a baino gehia-go galdu du, gerra gogor eta lazgarria sufritu duen herrialde baten antzera. Horrek, eta ez beste ezerk, esplikatzen du zergatik azkeneko bi urteetan Letoniak lortu duen bere langabezia-tasa %20tik